

ЕТАПИ СТАНОВЛЕННЯ ВИЩОЇ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ОСВІТИ У ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКОМУ РЕГІОНІ

Калинюк Т.Г., Різничок С.В.

Львівський національний медичний університет ім. Данила Галицького,

м. Львів, Україна

svitlana_r@i.ua

Проблеми здоров'я людини в Україні стають все більше соціальними проблемами, розв'язання яких не можливе без висококваліфікованих фахівців-фармацевтів. Суттєве збільшення обсягів медико-біологічних та фармацевтичних знань у сучасному світі актуалізує проблему модернізації системи фармацевтичної освіти. У Національній доктрині розвитку України у XXI столітті зазначено, що якість освіти є національним пріоритетом і передумовою національної безпеки країни. Попри уніфікованість стандартів, форм організації навчання, контролю якості знань, навчальних програм кожна із національних освітніх систем намагається зберегти власні надбання, здобуті впродовж тривалого історичного досвіду підготовки фахівців-фармацевтів.

За понад двохсотлітній період становлення Львівської фармацевтичної школи нагромаджено досвід різних науково-педагогічних формацій, які протягом цієї історичної доби були тут представлені (австрійської, польської, радянської, української). У зв'язку з цим вагомою та актуальною постає проблема практичного аналізу цього досвіду й творчого використання у системі сучасної фармацевтичної освіти.

Метою нашого дослідження є аналіз основних напрямів розвитку теорії та практики вищої фармацевтичної освіти у західноукраїнському регіоні та визначення етапів її інституційного становлення.

У пропонованому дослідженні нами було використано наступні методики: *аналіз, синтез, узагальнення, систематизація* архівних матеріалів та наукових публікацій, які уможливили об'єктивно-достовірне відтворення історичних фактів і подій; *історико-хронологічний, генетичний, діахронний*

методи, які забезпечили показ витоків, причинно-наслідкових зв'язків, обґрунтування основних етапів розвитку фармацевтичної освіти; *контент-аналізу* документів органів управління у сфері фармації та охорони здоров'я регіону та держав, до складу яких він входив у різні історичні відтинки, та інші.

Вивчаючи архівні матеріали кінця XVIII – початку XIX ст., нами встановлено факти проходження на медичному факультеті Львівського університету практичного індивідуального курсу особами, які обрали фах аптекаря і мали намір відкрити власну аптеку. Цей курс включав вивчення аптекарського законодавства, ботаніки (лікарські рослини) та хімічного складу загальновідомих лікарських засобів. Підсумком навчання було отримання довідки про виконання індивідуального навчального плану і складання кваліфікаційного іспиту спеціальною комісією. Беручи до уваги ці відомості, праці істориків, а також документи, які регламентували аптекарську діяльність в регіоні, можна стверджувати, що початок підготовки аптекарів у західноукраїнському регіоні датується 1784 р. – роком заснування медичного факультету Львівського університету.

Перший етап (1784-1853 рр.) підготовки фармацевтів вищої кваліфікації у західноукраїнському регіоні можна означити як **етап індивідуальної підготовки майбутніх аптекарів**. Він характеризується окресленням змістового наповнення професійної підготовки аптекарів, визначенням механізмів і критеріїв підтвердження його рівня, застосуванням наочних засобів навчання: підручників, хімічної лабораторії, городу лікарських рослин, запровадженням навчальних практик.

Низка чинників, серед яких реорганізація освітньої сфери в Австрійській імперії, розбудова Львівського університету, як культурно-освітнього осередку коронного краю Галичини та Лодомерії, державна програма покращення рівня надання фармацевтичної допомоги у регіоні, сприяли відкриттю 8 листопада 1853 року на філософському факультеті Львівського університету фармацевтичного відділення. Цим розпочався якісно новий ***другий етап*** (1853-1924 рр.) підготовки фармацевтів на академічному рівні – **етап інституалізації**

вищої фармацевтичної освіти. Особливостями цього етапу є регламентування змістового наповнення підготовки фармацевтів, актуалізація у змісті освіти досягнень розвитку природничих наук, введення нових додаткових спеціальних навчальних дисциплін, запровадження дворівневої системи контролю знань.

Третій етап (1930-1939 рр.) – етап відновлення фармацевтичної освіти на фармацевтичному відділі медичного факультету Львівського університету. Серед його особливостей – практичне спрямування фахової підготовки, удосконалена дворівнева модель контролю знань.

Четвертий етап (1939-1944 рр.) – етап розвитку фармацевтичної освіти у Львівському державному медичному інституті (ЛДМІ) та Державних фармацевтичних фахових курсах.

П'ятий етап (1944-1991 рр.) – радянський етап діяльності фармацевтичного факультету ЛДМІ. Нам вдалося виділити чотири періоди, які вирізняються особливостями організаційно-педагогічних засад та підготовки кадрів: 1944 – 1956 рр. – організаційно-відновлюваний; 1957 – 1964 рр. – структурної розбудови і впровадження нових форм навчання; 1965 – 1981 рр. – посилення практичної спрямованості підготовки фахівців-фармацевтів, впровадження систем контролю якості освіти, ідеологізації змісту навчально-виховного процесу; 1982 – 1991 рр. – розширення змістового наповнення, формування потужної наукової бази.

Шостий етап (1991 р. – до теперішнього часу) – український етап становлення вищої фармацевтичної освіти. Його особливостями є модернізація змісту освіти, затвердження державних освітніх стандартів, розширення мережі навчальних баз університетського рівня, запровадження багаторівневої державної атестації тощо.

Таким чином, нами встановлено, що розвиток вищої фармацевтичної освіти у західноукраїнському регіоні включає шість послідовних етапів – від індивідуальної підготовки аптекарів на медичному факультеті Львівського університету з 1784 р. до сьогодні – мережі фармацевтичних факультетів у всіх вищих медичних навчальних закладах регіону.